

'Top 75 van de klassieke muziek': de fun, de hits

BRUSSEL • Met vorig jaar soms 300.000 luisteraars bewijst Klara's Top 75 van de klassieke muziek dat oude mannen als Bach en Beethoven nog altijd een gigantische fanbase hebben. Een die net als die van pakweg Tokio Hotel niet vies is van een ordinaire poll. 'Waarom zouden ze?', zegt presentator Thomas Vanderveken.

DOOR JEROEN DE PRETER

Minstens één keer per jaar moet het kleine zusje van de openbare omroep in luistercijfers nauwelijks onderdoen voor Radio 2. "Aan het eind van de Top 75 waren we even de op een na best beluisterde VRT-radiozender", zegt Vanderveken.

De kans dat er dit jaar nog meer mensen luisteren is groot, en niet alleen omdat het KMI voor zondag zo'n lekker radiovriendelijk guur wedertje voorspelt. Vanderveken: "Zo'n 1.270 luisteraars stuurden hun top vijf door. Dat zijn er een paar honderd meer dan vorig jaar."

Uiteraard lopen er bij Klara ook wel eens klachten binnen over het programma. Zo vindt niet iedereen het gepast om een programma te maken met 75 fragmentjes die geknipt werden uit werken die vaak een paar uur duren. "Maar voor die mensen zijn er alle andere dagen, waarop Klara wel integrale uitvoeringen brengt. Onze Top 75 heeft een andere ambitie. De lijst wil een handleiding zijn. Van elk werk laten we de volgens ons beste uitvoering horen, kwestie van onze luisteraar de weg te wijzen als hij dat werk wil kopen.

"Maar in essentie is het natuurlijk vooral een leuk spelletje. Een spelletje dat ook onze luisteraars blijkbaar graag spelen. Waarom zouden ze daar ook vies van zijn? De grootste componisten zullen het met mij eens zijn: de link tussen sérius en klassiek is helemaal niet vanzelfsprekend."

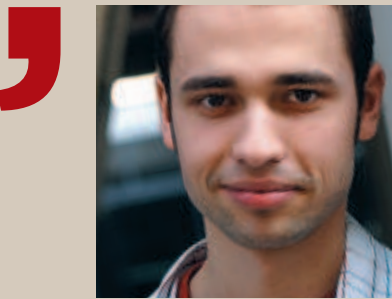
Zoals dat gaat met spelletjes zijn er ook bij de Top 75 spelers die het resultaat naar hun hand willen zetten. Zo bestaat er in Vlaanderen een fanclub van de Vlaamse toondichter Lodewijk Mortelmans, die elk jaar weer zijn liederen in de lijst probeert te krijgen. "Kort na onze eerste oproep stond hij even in de top vijf", zegt Vanderveken. "Maar naarmate het aantal lijstjes groter werd, deemstert zo iemand natuurlijk weg en krijg je een zuiverder beeld van wat al onze luisteraars mooi vinden."

De voorkeur van de luisteraars verschilt volgens Klaraproducer Elly Rutten dit jaar niet drastisch van die van vorig jaar, toen de eerste twee plaatsen bezet werden door Bach. "Er zitten een paar kleine en minder kleine verrassingen in," aldus Rutten, "maar de grondtoon van de top tien blijft hetzelfde: veel Bach, Mozart en Beethoven, en heel veel trage muziek. Voor het ritme van het programma zou het goed zijn mocht er ook iets snellers tussen zitten, maar daar kunnen wij natuurlijk niets aan veranderen."

"Ik kan ze geen ongelijk geven", zegt Vanderveken over de voorkeur van de

luisteraar voor trage, vaak intreurende muziek. "Het requiem van Mozart is van een schoonheid die pijn doet en precies daarom troostend is."

Over zijn eigen top vijf moet Vanderveken nadenken. "Het is een moeilijke vraag. Als ik iets aan de top vijf van de

PRESENTATOR THOMAS VANDERVEKEN:

De link tussen sérius en klassiek is helemaal niet vanzelfsprekend

luisteraars zou veranderen, dan nummer vijf. Ik zou er de negende symfonie van Beethoven zetten. De symfonieën van Brahms en Mahler zijn zonder dat werk ondenkbaar. Maar aan de nummer één zou ik niet raken. De Mattheuspassie moet daar staan, als bevestiging van Bachs onbetwistbare genialiteit."

Zondag van 7 tot 19 uur, Klara.

Top 10 van 2006

1. Johann Sebastian Bach
Mattheuspassie
2. Johann Sebastian Bach
Suites voor cello
3. Wolfgang Amadeus Mozart
Requiem
4. Giovanni Battista Pergolesi
Stabat mater
5. Ludwig van Beethoven
Pianoconcerto nr. 5
6. Sergei Rachmaninov
Pianoconcerto nr. 3
7. Wolfgang Amadeus Mozart
Klarinetconcerto
8. Gabriel Fauré
Pie Jesu uit Requiem
9. Wolfgang Amadeus Mozart
Die Zauberflöte
10. Ludwig van Beethoven
Symfonie nr. 9

'Siegfried' in de Vlaamse Opera

☆☆☆

■ De 'heldwording' van de hedendaagse Siegfried is de overgang van het virtuele geweld uit de games naar het reële, 'zinloze' geweld van de terreurdaad.

Een held in tijden van zinloos geweld

Wat is dat nog in deze tijd, een vrije held die los van elke moraal en wet moordt om de mens de bovenhand te doen krijgen op de goden? Regisseur Ivo Van Hove gaat in de Wagneropera *Siegfried* in de Vlaamse Opera consequent op zoek naar een antwoord. En vindt het half.

DOOR STEPHAN MOENS

GENT • Terwijl de verantwoordelijkheid van de uitvoerder - dirigent en regisseur - van *Das Rheingold* en *Die Walküre* grotendeels voortkomt uit de achterliggende ideologieën en de iconen waartoe zij hebben geleid, gaat ze in *Siegfried*, deel 3 van de tetralogie *Der Ring des Nibelungen*, veel verder.

Bij het begin van het stuk is Siegfried een opgeschoten en uitgedijde puber die zijn agressie kwijt kan in vileine computergames (bij Wagner was dat de natuur). Zijn computergekte heeft hij van zijn pleegvader Mime, die zelf een winkeltje in tweedehandse hardware runt (bij Wagner een smidse).

De 'heldwording' van Siegfried is de overgang van het virtuele geweld uit de games naar het reële, 'zinloze' geweld van de terreurdaad en de moord op zijn pleegvader. Door die rites de passage wordt Siegfried volwassen. Als hij bij de slapende Brünnhilde aankomt, draagt hij geen sweater met kap meer maar een grijs pak.

Tot zover is alles begrijpelijk en consequent. Alleen maakt deze benadering het ons, fatsoenlijke burgers, gemakkelijk in Siegfried een verwerpelijk iemand te zien, terwijl Wagner hem toch "de door ons

gewenste en gewilde maar niet maakbare mens van de toekomst, de mens die zichzelf moet scheppen door onze vernietiging" had genoemd? Die gruwelijke paradox wordt door Van Hove niet in zijn volle consequentie getoond, al is de poging eerbaar.

Meesterstuk

Een tweede probleem met de opera *Siegfried* is de setting. Uiteraard zetten Van Hove en zijn scenograaf Jan Versweyvelde het werk dat in de vorige twee delen werd begonnen consequent voort. Alleen: in *Siegfried*, dat ondanks enkele 'grootse' effecten eigenlijk één aaneenschakeling is van lange dialogen, is een grootsteedse setting niet even vanzelfsprekend. Het scènebeeld geeft dan ook nauwelijks iets aan van het gebeuren in de opera, maar laat vooral zien wat er buiten de opera gebeurt: de oorzaken en gevolgen van de handeling. Dat blijkt dan één grote vernieling. De goddeemstering lijkt al aan het begin van het derde bedrijf plaatsgevonden te hebben.

Ook dat is niet erg, al geeft het wel een rare bijklank aan de uiteindelijke ontmoeting van Siegfried en Brünnhilde. Hier maakt Van Hove een meesterstuk. Brünnhilde ontwaakt en laat, als ze de volle draagwijdte van de situatie beseft, haar gevoelens zien:

achtereenvolgens verwondering, verrukking, twijfel, blijdschap, onzekerheid, afkeer, erkenning en beslistheid. Siegfried leert wat angst is, maar blijft ook de man die op de poort van het fort Vrouw beukt. De manier waarop Van Hove dat laat zien, plaatst hem nog maar eens onder de grote vrouwenregisseurs, die in de confrontatie van de geslachten weten waar het zwaartepunt ligt.

Er is nog veel te zeggen: over de keuken van Mime, over een draak in een *marcelleke*, over laserstralen die draaien als een discobol, over zin en onzin van het alomtegenwoordige 9/11. Belangrijker is het op de zangers te wijzen. Basbariton James Johnson weet je diep te raken als hij Wotan ook in zijn neergang als 'Wanderer' nog met noblesse en vertwijfeling portretteert. Peter Bronder heeft de perfecte, karaktervolle tenor voor Mime. Werner van Mechelen speelt oerdegelijk Alberich, voor wie Wagner in dit deel helaas maar een korte tussenkomst in petto heeft. Elzbieta Ardam portretteert de hope-loze Erda onwaarschijnlijk juist. Zo kunnen we nog wel even doorgaan. En Siegfried? De stem van Lance Ryan is niet erg groot of stralend, misschien houdt hij zich in de eerste bedrijven ook wat in en zeker wordt hij niet gediend door de akoestiek van het decor. Maar hij klaart de slopende klus zonder noemenswaardige problemen en in het slotduet weet hij te overtuigen.

Dat kun je helaas niet zeggen van het Symfonieorkest van de Vlaamse Opera, dat op enkele acceptabele voor- en tussenspelen na slordig, ongeïnspireerd en zonder veel klankcultuur musicceert. Sommige snelle tempi zijn principieel een goede keuze van dirigent Ivan Törzs, maar leiden stevast tot ontsporingen. Daar is werk aan de winkel.

Nog in de Vlaamse Opera in Gent tot 1 december: www.ringvlaamseopera.be.

www.monty.be

Jan Decorte
Bloet, Kaaitheater & de Roovers

MÜLLER / TRAKTOR
23 en 24 november

Monty

Josse De Pauw
Jan Kuijken
LOD

LIEFDE / ZIJN HANDEN

16 en 17 november uitverkocht

Montignystraat 3 | Antwerpen
03 238 91 81

DeMorgen
een open geest heeft meer

DeMorgen .be Abonneer u nu op onze nieuwsbrief via www.demorgen.be

ECHO'S UIT DE STEPPEN
BETOVERENDE MUZIEK UIT EN FILMS OVER CENTRAAL-AZIË
van do 15 tot zo 18 nov 2007

WERELDCULTURENCESTRUM
ZUIDERPERSHUIS

Wereldculturencentrum Zuiderpershuis
Waalse Kaai 14, 2000 Antwerpen
Res: 03/248 01 00 - reservatie@zuiderpershuis.be
www.zuiderpershuis.be